

برتولت برشت

انسان نیک سچوان

ترجمه‌ی کامران جمالی

انتشارات نیلوفر

سرشناسه	پرشت، برتولت، ۱۸۹۸-۱۹۵۶ م. Brecht, Bertolt
عنوان و نام پدیدآور	انسان نیک سچوان / برتولت پرشت؛ ترجمه‌ی کامران جمالی.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات نیلوفر، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	ص: ۱۷۲؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	978-622-6654-06-7
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
یادداشت:	عنوان اصلی: Der gute Mensch von Sezuan, 1954.
یادداشت	کتاب حاضر در سال ۱۳۴۷ تحت عنوان «زن نیک سچوان» با ترجمه فریده لاشانی توسط انتشارات جوانه منتشر شده است.
عنوان دیگر	زن نیک سچوان.
موضوع	نمایشنامه آلمانی - قرن ۲۰ م.
موضوع	German dramas - 20th century:
شناخت	فرزوده: جمالی، کامران، ۱۳۳۱ - مترجم
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۸ ز ۹۴ / PT ۲۶۱۳
رده‌بندی دیوید	: ۸۳۲
شماره کتابشناختی	۵۶۸۸۰۰۲

انتشارات بهان‌بوک خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، تلفن: ۶۶۴۶۱۱۱۷

برتولت پرشت

انسان نیک سچوان

ترجمه‌ی کامران جمالی

حروفچینی: شبستری

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۸

چاپ گلبان

شمارگان: ۷۷۰ نسخه

همه حقوق محفوظ است.

فروش اینترنتی: www.behanbook.ir

پیشگفتار

برتولت برشت Bertolt Brecht (۱۸۹۸-۱۹۵۶) یکی از نویسندگان بزرگ سده‌ی ۲۰ جهان است، چهره‌ای دورانساز که امروز از برجستگان عالم هنر در تمام ادوار تاریخ هنر به‌سمت برآید. البته مرتبه‌ی هنری او به‌دلیل باور ریشه‌دارش به آموزه‌های کارل مارکس، برخورد سنجشگرانه‌اش با رویدادهای اجتماعی هیچگاه بی‌چون و چرا نبود. برشت به تغییر جهان باور داشت و آوازه‌گر جهانی انسانی، خالی از استثمار لایه‌های سرود است. جامعه از سوی فرادستان بود. برشت پی برده بود که با شیوه‌ی سنتی نتاثر نمی‌توان جهان امروز را آن‌گونه که هست به روی صحنه آورد. پس خواهان یگرگرایی، این هنر در تمام جنبه‌های آن شد. می‌خواست در گستره‌ی نتاثر به‌واقع «کانه را به‌پزد» و در درازنای یک مبارزه‌ی قلمی و عملی چنددهه‌ای در این کار پیرز شد. همان باورهای اجتماعی‌اش که به دیگرگرایی بنیادی در نتاثر انجامید، موجب چون و چراهای یادشده در مورد او شد، چه در زمینه‌ی اندیشه و چه در گستره‌ی پیش‌ان در نتاثر. امروزه این تشکیک در حوزه‌ی هنر او بسیار کمرنگ شده است و نمایشنامه‌های برشت در سراسر جهان پس از آثار شکسپیر بیش از آثار هر نمایشنامه‌نویس دیگر به روی صحنه می‌آید. این در حالی است که در دهه‌های ۵۰ و ۶۰ سده‌ی پیشین آثار برشت از سوی محافلی در آلمان غربی تحریم و به چالش کشیده شده بود.

مطلب از این قرار بود که در ۱۷ ژوئن ۱۹۵۳ کارگران ساختمانی برلین شرقی در بلوار استالین دست به شورش زدند که با سرکوبی خشن رویارو شد. منشی کانون نویسندگان آلمان دموکراتیک، مجیزگوی حزبی، کورت بارتل Kurt Barrel، ۳ روز پس از این قیام «تسویه حسابی» فرمایشی خطاب به کارگران معترض نوشت. خطابه‌ای تهدیدآمیز:

«آیا شما هم همان قدر شرمنده‌اید که من؟ برای به فراموشی سپردن این بی‌آبرویی که موجب آن بودید باید از این پس بسیار خوب به کار ساخت‌وساز بپردازید و هوشیارانه رفتار کنید.^۱»

رشت در چالش با این سخن وارونه طنزی بسیار تلخ نوشت:

«پس از قیام ۱۷ ژوئن
منشی بلون‌ویندگان
داد اعلامیای به این مضمون
در بلوار استالین به حشر بست
«خلق اعتماد دولت را از دست داده است»
تنها با کار مضاعف می‌تواند بار
این اعتماد را فراچنگ آورد.»
آسان‌تر نمی‌بود اگر
دولت خلق را منحل
و خلق دیگری را انتخاب می‌کرد؟^۲

این طنز تلخ بی‌فاصله‌ای از انتشارش شهرت جهانی یافت و چشم‌برکوبگران را برانگیخت. اما در برابر پدیده‌ای به نام «برتولت برشت» کاری از دست‌شان برنمی‌آمد و برتر دانستند که به روی خود نیاورند.^۳

1. Bertolt Brecht aus: BBGA, Bd 12, Berlin/ Frankfurt a.M., 1988, s.310

2. Bertolt Brecht aus: BBGA, Bd 12, Berlin/ Frankfurt a.M., 1988, s.310

۳. برتولت برشت پس از پایان جنگ و بازگشت از تبعید، آلمان شرقی را برای سکونت برگزیده بود.

اما برای معارضان برشت در آلمان غربی این مخالف‌خوانی بسنده نبود و به تحریم خود ادامه دادند. اما آن‌ها هم با همان پدیده‌ی پیشگفته دست به گریبان بودند و کار چندانی از پیش نبردند. آنچه گفته شد امروز تنها بخشی از تاریخ است.

این‌که نمایشنامه‌های برشت نزدیک به هفتاد سال پس از مرگ‌اش و یک سده پس از خلق شماری از این آثار هنوز مقام دوم را در تئاترهای جهان داراست، تنها به دلیل حفظ سنت‌های تئاتر نیست، آن‌گونه که — مثلاً — در مورد نمایشنامه‌های «فارست» و «اگمنت» اثر گوته شاهد آنیم. بلکه آثار او که غالباً تمثیلی-فلسفی است، متناسب با تنهات زمان ما و درحقیقت هم‌روزگار نسل نوین هم هست؛ مضمون‌ها و اشعار پیام‌های فلسفی‌اش به تاریخ نیپوسته است. دشواری‌های جامعه‌ی امروز، مشکلات اجتماعی مطرح در آثار برشت هنوز هم روزآمد است. در روزگار کنونی هر دفتر که به پایان آید «حکایت همچنان باقی» خواهد ماند. این را جامعه‌شناسان بورژوازی هم پذیرفته‌اند و استدلال‌شان این است که با همه‌ی این حرف‌ها، این‌چنین بهتر نمی‌شناسند.

آثار برشت

با آن‌که نویسنده به ۶۰ سالگی نرسید کمیت آدرش چشمگیر است. ۲,۰۰۰ قطعه شعر، ۴۸ نمایشنامه‌ی پایان‌یافته، ۵۰ نمایشنامه‌ی ناتمام و چندین داستان و رمان. در این آمار تحریرهای گوناگون بسیاری از آثار، یادداشت‌های روانه، مقاله‌ها و نامه‌ها به حساب نیامده است.^۱